

Човјек

Антропологија је наука о човјеку. Она има неколико поддисциплина, укључујући *физичку антропологију*, која се бави проучавањем развоја човјекове физичке историје и повезана је са палеонтологијом, биологијом, геологијом, археологијом и другим сродним дисциплинама. *Социјална антропологија* једна је од социолошких дисциплина које се баве изучавањем културних традиција и људским друштвом у пуном обиму његове културне баштине и друштвене организације. Поред ових антрополошких дисциплина имамо још и *филозофску антропологију*, *политичку антропологију* и *културну антропологију*. Суштина антропологије као науке јесте да да одговоре на питања о човјеку, друштвеним заједницама и културама.

Човјек је јединствено биће у живом свијету јер са једне стране он припада животињском свијету и има све одлике сисара, а са друге стране он се разликује од њих јер има свијест (*homo sapiens*), прави оруђа (*homo faber*), говори (*homo loquens*), стваралачко је биће (*homo creator*) и друштвено је биће (*homo socialis* или *zoon politikon*). Овај термин утврдио је Аристотел, но и раније је Платон схватао појединца као политичко биће. Код Аристотела концепт *zoon politikon* темељи се на његовом виђењу сврховитости (телеологија). Будући да је *telos* (сврха, циљ, крај) урођен сваком човјеку, он има природну одређеност за изградњу заједнице односно државе. Човјек је и биће које се игра (*homo ludens*), али и биће које вјерује у Бога (*homo religiosus*). Човјек је открио нове начине прилагођавања околини и да у свакој својој дјелатности ствара симболе, друштвене науке, међу којима су социјална и културна антропологија, човјека виде и као симболичку животињу (*animal symbolicum*). Најважније човјекове особине спомиње Чарлс Дарвин у *Поријеклу човјека*:

- Човјек са другим човјеком дијели сложене факторе као што су радозналост, пажња, памћење, опонашање и примјењује их на много сложенији начин од других.

- Човјек је способан за рационално процјењивање и побољшање природе свог понашања.
- Човјек ствара своја оруђа.
- Човјек има самосвијест.
- Човјек прави менталне апстракције и развија симболизам.
- Човјек има осјећај за вриједност.
- Човјек има религијски осјећај, који укључује страхопоштовање, сујевјерје, анимизам, вјеровање у духовну стварност.
- Човјек има морални осјећај.
- Човјек је културна и друштвена животиња која ствара културе и друштва јединствене по врсти и сложености.

Антропологија се бави сличностима и разликама између човјека и других живих бића перципирајући неке основне карактеристике које човјека издвајају од осталих врста: усправан ход, координисани покрети очију и руку, тежња ка сталном учењу и саморазвоју, те употреба језика као најважнијег плода људске интелигенције. Поред антропологије, проучавањем понашања човјека и других животиња, њихових психичких процеса, бави се психологија.

Мање познати појмови:

Антропологија — наука која проучава људски живот и културу.

Филогенетско стабло — еволуцијско стабло.

Психологија — наука о психичким процесима и понашању људи и животиња.